

SL(6)517 - Rheoliadau Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 (Darpariaeth Ganlyniadol) (Is-ddeddfwriaeth) 2024

Cefndir a diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud diwygiadau sy'n ganlyniadol ar Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 ("Deddf 2023"), sef y Ddeddf gydgrynhoi gyntaf yn rhaglen Llywodraeth Cymru i wella hygyrchedd cyfraith Cymru. Mae'r Rheoliadau'n diweddarau cyfeiriadau at hen ddeddfwriaeth yn bennaf sydd bellach wedi'i hailddatgan yn Neddf 2023. Maent hefyd yn adlewyrchu newidiadau yn y derminoleg a ddisgrifir ym mharagraff 22 o Nodiadau'r Drafftwy'r i Ddeddf 2023¹.

Nid yw'r Rheoliadau hyn yn rhan o'r cod cyfraith sy'n ymwneud â'r amgylchedd hanesyddol yng Nghymru, ond maent yn diwygio rhai rheoliadau presennol i'w gwneud yn rhan o'r cod amgylchedd hanesyddol.

Gweithdrefn

Negyddol.

Gwnaed y Rheoliadau gan Weinidogion Cymru cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Gall y Senedd ddirymu'r Rheoliadau o fewn 40 niwrnod (ac eithrio unrhyw ddiwrnodau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu, neu (ii) ar doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r dyddiad y'u gosodwyd gerbron y Senedd.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y 11 pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2 (vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn rheoliad 2, mae'n ymddangos bod y ddarpariaeth yn diwygio testun fersiwn gynharach o Atodlen 2 i Reoliadau Coedwigaeth (Cwmpo Coed) 1979, sydd wedi'i diwygio gan offerynnau statudol eraill. Mae rheoliad 2 yn diwygio'r fersiwn gynharach ac nid yr Atodlen 2 newydd, sy'n pennu'r manylion y mae'n rhaid eu cynnwys gydag unrhyw gais am drwydded cwmpo coed. Felly, dylai'r diwygiad a wneir gan reoliad 2 nodi "ym mharagraff (i)" yn hytrach nag "ym mharagraff (4)(i) o'r Nodiadau" i nodi'n gywir leoliad y geiriau yn y testun presennol yn Atodlen 2 i Reoliadau Coedwigaeth (Cwmpo Coed) 1979.

¹ [ascod_20230003_we_001.pdf \(legislation.gov.uk\)](#)

2. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae rheoliadau 3 a 4 yn gwneud diwygiadau i Reoliadau Henebion Hynafol (Ceisiadau am Gydsyniad Heneb Gofrestredig) 1981 ("Rheoliadau 1981") a Gorchymyn Henebion Hynafol (Cydsyniadau Dosbarth) 1981 ("Gorchymyn 1981") yn y drefn honno. Yn y ddau achos, gwneir y diwygiadau i ddarpariaethau sydd wedi'u dirymu, yn ddarostyngedig i ddarpariaethau arbed. Yn achos Rheoliadau 1981, nid yw'r dirymiad yn gymwys i geisiadau a wnaed cyn 31 Mai 2017. Yn achos Gorchymyn 1981, nid yw'r dirymiad cael effaith mewn perthynas â gwaith a ddechreuwyd cyn i'r Gorchymyn a wnaeth y dirymiad ddod i rym, sef 14 Mehefin 1994. O ystyried yr amser sydd wedi mynd heibio ers y dyddiadau a nodir yn y darpariaethau arbed, gofynnir am eglurhad ynghylch pam yr oedd angen gwneud y diwygiadau a nodir yn Rheoliadau 3 a 4 a beth yw eu heffaith mewn termau ymarferol.

3. Rheol Sefydlog 21.2 (vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Mae rheoliad 6 yn diwygio erthygl 1(2) o Gorchymyn Ardaloedd o Bwysigrwydd Archaeolegol (Hysbysiad o Weithrediadau) (Esemptio) 1984 i hepgor y geiriau "and Wales". Fodd bynnag, nid yw Erthygl 1(2) yn cynnwys y geiriau "and Wales". Ymddengys y dylai'r geiriau i'w hepgor fod "or Wales".

4. Rheol Sefydlog 21.2 (vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn rheoliad 16(b), yn y testun newydd a fewnosodir yn erthygl 7 o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995, mae geiriau ar goll o'r disgrifiad yn adran 76(1) o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023. Dylai'r disgrifiad nodi "(duty to maintain and publish list of buildings)" (ein pwyslais ni), fel y'i defnyddiwyd yn rheoliad 127(f).

Mae mater tebyg yn codi mewn perthynas â rheoliad 69, lle cyfeirir at bennawd paragraff 2(6) o Atodlen 9 i Ddeddf 2023, a ddylai nodi "(action to be taken by Welsh Ministers on rejection of purchase notice by planning authority)" (ein pwyslais ni). Mae'r un pwynt yn codi yn rheoliad 135(b).

5. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Yn rheoliadau 32, 71, 87, 95, 114 a 126, ymddengys y dylid gwneud diwygiad pellach hefyd i bennawd y rheoliadau unigol penodol sy'n cael eu diwygio, i ychwanegu'r gair "and code". Mae hyn oherwydd bod darpariaeth newydd wedi'i mewnosod sy'n nodi bod yr offeryn statudol bellach yn rhan o god cyfraith. Mae hyn wedi'i wneud yn yr offerynnau statudol newydd eraill sydd wedi'u gwneud mewn perthynas â Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol 2023 megis OS 2024/932 (Cy. 156), felly byddai'n ddefnyddiol deall pam nad yw hyn wedi'i wneud mewn perthynas â yr offerynnau sy'n cael eu diwygio.

6. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft.

Yn rheoliad 47, yn y testun Cymraeg, nid yw'r diwygiad yn llwyddo i gael yr effaith a fwriedir oherwydd bod y diffiniad newydd o "heneb gofrestredig" wedi'i ddiffinio'n ddwyieithog yn adran 3(7) o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023. Felly, mae angen diwygio'r geiriau presennol "a roddir i "scheduled monument"" hefyd yn nhestun Cymraeg paragraff (f) yn y diffiniad o "ardal sensitif" yn rheoliad 2(1) o Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Adolygiadau Amhenderfynedig o Hen Ganiatadau Mwynau) (Cymru) 2009. Roedd y geiriau ychwanegol hynny'n angenrheidiol yn y testun presennol oherwydd bod "scheduled monument" wedi'i ddiffinio yn Saesneg yn unig yn Neddf Henebion a Mannau Archeolegol 1979.

Mae'r mater hwn hefyd yn codi yn y diwygiadau a wneir gan reoliad 61 a 76(a) o'r Rheoliadau hyn.

7. Rheol Sefydlog 21.2 (vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Mae rheoliad 63(c) yn mewnosod diffiniadau newydd yn Rheoliadau'r Polisi Amaethyddol Cyffredin (System Integredig Gweinyddu a Rheoli a Gorfodi a Thrawsgydymffurfio) (Cymru) 2014. Fodd bynnag, ar ôl pob term a ddiffinnir, mae'r diffiniadau yn yr iaith gyfatebol wedi'u hepgor.

8. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae rheoliad 64 yn diwygio'r Rheoliadau Cynllunio Seilwaith (Partïon a chanddynt Fuddiant a Darpariaethau Rhagnodedig Amrywiol) 2015. Mae'r diwygiad yn hepgor y cofnod ar gyfer Deddf Henebion Hynafol a Mannau Archeolegol 1979 yn y tabl yn Atodlen 2 ac yn ei ddisodli â chofnod ar gyfer Deddf 2023. Mae pob cofnod arall yn y tabl hwnnw mewn trefn gronolegol, ond mae'r cofnod ar gyfer Deddf 2023 bellach wedi'i restru rhwng deddfwriaeth o 1976 a 1980, a all ei gwneud yn anodd i'r darllynydd ddod o hyd iddo. Byddai'n ddefnyddiol cael eglurhad ynghylch pam na symudwyd y cofnod ar gyfer Deddf 2023 i ddiwedd y tabl er mwyn cynnal y drefn gronolegol.

9. Rheol Sefydlog 21.2 (vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Mae rheoliad 99 yn mewnosod darpariaeth newydd yn Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Ceisiadau Atgyfeiriedig a Gweithdrefn Apelau) (Cymru) 2017 ("Rheoliadau 2017"). Mae'r ddarpariaeth hon yn nodi nad yw paragraffau (1) i (7) o reoliadau 4 a 5 o Reoliadau 2017 yn gymwys o dan amgylchiadau penodol. Fodd bynnag, nid oes gan reoliad 5 o Reoliadau 2017 unrhyw baragraffau wedi'u rhifo. Ymddengys y dylai'r diwygiad yn rheoliad 99 ei gwneud yn glir nad yw rheoliad 5 o Reoliadau 2017 yn gymwys yn ei gyfanrwydd er mwyn osgoi dryswch.

10. Rheol Sefydlog 21.2 (vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Mae rheoliad 130 yn diwygio Rheoliadau Adeiladau Rhestredig (Adolygu Penderfyniadau Rhestru) (Cymru) 2017. Mae'n disodli'r geiriau "section 2A of the 1990 Act" yn rheoliadau 6(2) a 7(2)(c) o'r rheoliadau hynny. Fodd bynnag, nid yw rheoliad 7(2)(c) yn cynnwys y geiriad a nodir. Credir mai'r cyfeiriad cywir ddylai fod at reoliad 7(2)(b).

11. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Drwy'r Rheoliadau i gyd, mabwysiadwyd dull anghyson ar gyfer yr arddull drafftio, gan gynnwys:

- mewn rhai achosion, pan fo'r Rheoliadau'n diwygio darpariaethau gyda chysyllteiriau ar y diwedd, nid yw'n glir a ddylai'r cysyllteiriau hynny aros yno ai peidio – mae rhai yn ei gwneud yn glir drwy ddefnyddio termau fel "ond nid y "neu" ar ei ôl" mewn perthynas â'r gwelliant, tra nad yw eraill yn gwneud hynny, er enghraifft y gwelliant yn rheoliad 106;
- mae cyfeiriadau'n amrywio drwyddi draw rhwng "adran 3" ac "adran 3(7)" o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol 2023 wrth ddiffinio'r term "heneb gofrestredig"; ac
- mae'r rhaniadau o fewn diffiniadau a geir yn yr offerynnau statudol yn cael eu disgrifio'n anghywir dro ar ôl tro fel "is-baragraffau" ond dylid eu disgrifio'n gywir fel "paragraffau".

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y ddau bwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

12. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Nodir nad oedd nifer o ddarpariaethau Deddf 2023 y cyfeirir atynt yn y Rheoliadau hyn mewn grym ar y dyddiad y gwnaed y Rheoliadau hyn. Fodd bynnag, yn unol â Gorchymyn Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 (Cychwyn) 2024, daw gweddill darpariaethau Deddf 2023 (ac eithrio adran 147, na chyfeirir ati yn y Rheoliadau hyn) i rym ar 4 Tachwedd 2024, sef yr un dyddiad ag y daw'r Rheoliadau hyn i rym.

13. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Nid oedd y Rheoliadau hyn yn destun unrhyw ymgynghoriad. Yn ôl y Memorandwm Esboniadol:

Nid oes unrhyw ymgynghoriad wedi'i gynnal ar y rheoliadau, gan eu bod yn adlewyrchu polisi presennol ac yn aildatgan gweithdrefnau presennol.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb Llywodraeth Cymru ar gyfer pob pwynt adrodd technegol.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 30 Medi 2024 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

Senedd Cymru

Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

—
Welsh Parliament

Legislation, Justice and Constitution Committee